

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра політичних інститутів та процесів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політичні інститути і процеси

Освітня програма: **ПРИКЛАДНА МАТЕМАТИКА**

Спеціальність: **113. Прикладна математика**

Галузі знань: **11 Математика та статистика**

Затверджено на засіданні
кафедри політичних інститутів та процесів
Протокол № 1 від “26” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Політичні інститути і процеси
Викладач (-і)	Мищук Мар'яна Богданівна
Контактний телефон викладача	097-087-85-70
E-mail викладача	mariannamishchuk@gmail.com
Формат дисципліни	1. Цикл загальної підготовки. 1.2 Вибіркові дисципліни 1.2.2 Вибіркові дисципліни студента
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=183&id_cou=4673
Консультації	четвер, 14.00 год. – 15.00 год.

2. Анотація до курсу

Програма курсу спрямована на формування системного мислення, поглиблення знань з дисципліни «**Політичні інститути і процеси**». Політичні інститути і процеси є галуззю знання, що заслуговує на уважне вивчення внаслідок важливості її для загальної освіти студента. Сьогодні цілком очевидно, що політика знаходиться в центрі практично всіх суспільно-політичних та навіть соціально-економічних перетворень, впливаючи як безпосередньо, так і опосередковано на інтереси всіх людей на земній кулі. Тому при вивченні політичної науки дуже важливо навчитися аналізувати процеси і явища, виявляти причини, що їх породжують, їх сутність, характерні ознаки та особливості. Політична наука представляє собою міждисциплінарну інтегруючу науку, для вивчення якої потрібні досягнення багатьох гуманітарних наук. Політична наука (політологія) в Україні досліджує політичну систему суспільства, інституціональні форми, функції, типології влади, засоби і цілі політики, політичні процеси (управління та ін.), аналізує теорії внутрішньої та зовнішньої політики, політичної стратегії і тактики, техніку організації влади, прийняття рішень, роботи апаратів управління, виборчих процесів, діяльності політичних партій, політичної еліти та лідерів.

Дисципліна покликана сприяти подоланню стереотипних уявлень про політику як протистояння, конфлікти і утвердження в суспільстві свідомості її розуміння як засобу агрегування і артикуляції суспільних інтересів індивідів, досягнення консенсусу.

Програма включає відомості, що поглиблюють і доповнюють зміст навчальних предметів з політичної історії, теорії

міжнародних відносин, філософії тощо.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є феномен політичної влади, закономірності її функціонування і використання в державно організованому суспільстві. Дисципліна в моністичному значенні включає два аспекти: етатистський (державознавчий), який охоплює коло проблем, пов'язаних із функціонуванням державних інститутів; кратологічний, що вивчає владні відносини на всіх рівнях суспільства

Основним завданням вивчення дисципліни є набуття студентами певних умінь і навичок необхідних для формування позиції свідомого громадянина у політичному процесі. Зокрема, через підвищення рівня політичної культури, рівня політичної свідомості, проведення об'єктивного аналізу функціонування політичної системи та її інститутів, а також здійснення оптимального вибору у формуванні напрямків і способів власної політичної активності.

3. Мета та цілі курсу

Формування компетентностей, пов'язаних із проблематикою політичних інститутів, їх місцем і значенням на різних етапах розвитку суспільства та науковим аналізом сучасних політичних інститутів відповідно до освітньо-професійної програми.

Після завершення вивчення курсу «Політичні інститути і процеси» студенти повинні знати:

- теоретичні підходи до розуміння сутності політичних інститутів;
- класифікацію, роль та особливості функціонування політичних інститутів ;
- основні методи політологічних досліджень в їх порівняльній характеристиці із тими методами, що мають оволодіти майбутні спеціалісти з огляду на фахові кваліфікації;
- типологію політичної влади, політичні режими та стилі політичного управління в їх тісному взаємозв'язку із характером сучасних політичних процесів: джерела політичної влади та способи її реалізації;
- основні форми співвідношення суб'єктів і об'єктів політики в різноманітних політичних системах;
- походження та сутність держави, типологію сучасних держав, проблеми державотворення в сучасній Україні;
- основні види політичної активності та діяльності;
- роль та значення політичних партій в демократичному правовому суспільстві, спектр політичних рухів, партій та об'єднань в політичному житті України;
- типи виборчих систем, технологію проведення виборчих кампаній;

На основі курсу студенти повинні вміти:

- орієнтуватись в розмаїтті політичних поглядів на сутність політичної системи та сучасної держави в тісному взаємозв'язку з практикою державотворення в сучасній Україні;
- орієнтуватись у світових інформаційних ресурсах щодо характеристик політичних інститутів і використовувати комплекси іншомовних джерел
- аналізувати суспільно-економічні передумови формування політичних інститутів
- науково осмислювати сутність сучасної політичної боротьби різноманітного спектру партій, рухів та об'єднань та вміти свідомо визначити своє місце в суспільстві;
- обґрунтовувати процеси формування й трансформацій політичних інститутів;
- зрозуміти сутність політичного лідерства, основні вимоги до лідера та здійснюваної ним влади;
- пояснити характер сучасних політичних систем, закономірності переходу від тоталітарної до демократичної політичної системи, до громадянського суспільства та правової держави.

4. Компетентності

Загальні компетентності:

Навички у використанні інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

5. Результати навчання

Збирати та інтерпретувати відповідні дані й аналізувати складності в межах своєї спеціалізації для донесення суджень, які відбивають відповідні соціальні та етичні проблеми.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
семінарські заняття / практичні / лабораторні	16
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
5-й семестр	113 Прикладна математика	III курс	Вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Предмет і методи політичної науки як наукова проблема. 1.Політика як теорія та соціальне явище. 2.Предмет політології. 3.Закони, принципи та категорії політичної науки. 4.Методика конкретних політологічних досліджень. 5.Основні завдання та функції політичної науки.	лекція, 2 год.	1. Конституція (Основний Закон) України. — К., 1996. 2. Закон України про вибори народних депутатів України від 17.11.2011 № 4061-VI. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4061-17 . — Назва з екрана. 3. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія : підручник / А. Г. Гольцов. — К. : Центр учбової літератури, 2012. — 416 с. 4. Політологія : підручник / за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка ; видання 3-є, перероблене, доповнене. — К. : Академія, 2010. — 568 с. 5. Політологія : навч. посібник / за ред. М. П. Гетьманчук. — К. : Знання, 2011. — 415 с. 6. Політична енциклопедія / ред. кол. Ю. Левенець і Ю. Шаповал. — К. : Парламентське вид-во, 2011. — 808 с.	Підготовка конспекту лекційного заняття, 2 год. Опрацювати працю М.Вебера «Політика як покликання і професія»	(індивідуальне завдання-5 балів на семінарському занятті)	Початок вересня .
Тема 2. Влада. Політична влада. План 1.Природа влади. Підходи до визначення поняття влади.	семінарське заняття, 4 год.	1.Вебер М. Покликання до політики / М. Вебер. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. - К.: Основи, 1998. - С. 11-46. 2. Мартинюк Р.С. Реалізація принципу поділу влади в сучасній Україні:	Підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, 2 год.; Підготовка	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі), реферат(вибір	Середина вересня

2. Політична влада, механізми її реалізації. 3. Типи легітимності за М. Вебером і Д. Істоном. 4. Підходи до визначення поняття влада, їх специфіка. 5. Види влади, поняття політична влада її специфіка і механізми реалізації. 6. Функції механізму політичної влади: інтегративна, регулятивна, мотиваційна, стабілізуюча		політико- правовий аналіз. - Острог: Видавництво Національного ун-ту "Острозька академія", 2007. - 352с. 3. Прикладна політологія : навч. посіб. / За ред. В. П. Горбатенка. — К. : ВЦ «Академія», 2008. — 472 с.	індивідуального завдання	теми за бажанням кількома студентами – 20 балів за індивідуальне завдання).	
Тема 3-4. Політична система суспільства. План. 1. Поняття система, суть системного підходу. Політична система, моделі політичних систем. 2. Теорії політичних систем Д. Істон, Г. Алмонд, Т. Мадрон. 3. Структурні	лекція, 2 год.; семінарське заняття, 2 год	1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політико-правові системи світу: Навч. посібник. - К.: Знання, 2006. - С. 129-184. 2. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку. - К.: Парламентське вид-во, 2002. - 326 с. 3. Рябов С.П. Політологічна теорія держави. - К.: Тандем, 1996. - 239 с. 4. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія / Пер. з 2-го англ. видання. - К.: Арттек, 2001. - 224 с. 5. Шаповал В.М. Державний лад країн світу: Довідник. - К.: Український центр	Підготовка конспекту лекційного заняття, 2 год. Опрацювати моделі політичної системи Д. Істона	(індивідуальне завдання-5 балів на семінарському занятті)	Кінець вересня

елементи політичної системи, її інституційна, інформаційно-комунікаційна, нормативно регулятивні складові. 4.Зміст основних функцій політичної системи. Розвиток політичних систем і їх взаємодія з іншими підсистемами суспільства. 5.Системоутворюючі засади та основні функції політичних систем. Основні фактори ефективності політичної системи. 5.Політична система України на сучасному етапі.		правничих студій, 1999. - 318 с.			
Тема 5-6. Держава - основний інститут політичної системи. План. 1.Поняття держава, характеристики державної організації. 2. Функції держави, її відмінність від інших інституційних утворень.	лекція, 2 год.	1.Бойко О.Д., Горбатенко В.П., Денисюк С.Г., Зеленько Г.І. та ін. Прикладна політологія: навч. посіб. / В.П. Горбатенко (ред.). - К. : Академія, 2008. - С. 31-64. 2. Бокало Н., Трохимчук С. Проблеми і перспективи демократизації в країнах Центрально-Східної Європи (на прикладі країн Вишеградської групи). - Л.: Львівський національний ун-т ім. Івана	Підготовка конспекту лекційного заняття, 2 год. Опрацювати типи політичних режимів.	(індивідуальне завдання-5 балів на семінарському занятті)	Початок жовтня

3.Підходи до розуміння місця і ролі держави, її походження в історії політичних вчень.		Франка, 2000. - 68 с. 3.Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії: Монографія / Кресіна І.О., Скрипнюк О.В., Коваленко А.А., Перегуда Є.В. - К.: Логос, 2007. - 316 с.			
Тема 7. Форма правління та форма політико-адміністративного устрою держави. 4.Форми державного врядування: республіка (президентська, парламентська, змішана), монархія (конституційна, абсолютистська) 5.Види державно-територіального устрою: унітарні, імперії, федерації, конфедерації.	лекція, 2 год.	1. Скакун О.Ф. Теория государства и права : учебник. Харьков : Консум ; Ун-т внутр. дел, 2000. 704 с. 2. Loewenstein K. Political Power and the Governmental Process. Chicago : University of Chicago Press, 1965. 464 p. 3. Благож Й. Формы правления и права человека в буржуазных государствах / предисл. и общ. ред. В. А. Туманова. М. : Юрид. лит., 1985. 222 с. 4. Бостан С. К. Форма правління сучасної держави: проблеми історії, теорії, практики. Запоріжжя : Юрид. ін-т, 2005. 540 с. 5. Процюк, І. В. Форма державного правління: поняття і сутність [Текст] / І. В. Процюк // Проблеми законності. Вип. 106. Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2010. С. 7-17. 6. Процюк, І. В. Класифікація форм державного правління [Текст] / І. В. Процюк // Проблеми законності. Вип. 107. Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2010. С. 3-13. 7. Воскресенский Ю. В. Понятие формы правления и критерии её различия // Держава і право : Юрид. і політ. науки : зб. наук. пр. К.,2002. Вип. 15. С. 178-185. 8. Чиркин В. Е. Нетипичные формы	Підготовка конспекту лекційного заняття, 2 год.	(індивідуальне заняття-5 балів на семінарському занятті)	Середина жовтня

		правления в современном государстве // Государство и право. 1994 № 1. С. 109 9. Терещук М. М., Долгий О. А. Форми державного правління: історико-правовий аспект // Вісник Закарпатського національного університету: Юридичні науки. 2011. № 1. С. 70-76. 10. Форма державного правління // Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / О. В. Петришин (відп. ред.) та ін.. 2017. Т. 3 : Загальна теорія права. С. 813.			
Тема 8. Політичний режим 1. Сутність і види політичного режиму. Поняття "політичний режим" та параметри його визначення. 2. Види політичного режиму: демократичний та недемократичний. 3. Якісні характеристики та основні ознаки демократичного режиму. 4. Особливості та відмінності авторитарного та	лекційне заняття, 2 год	1. Гаджиев К.С. Политическая наука: Учеб. пособие. 2-е изд. М.: Международные отношения, 1995. 400 с. 2. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навч. посібник. 4-те вид., перероб. і доп. Львів: Світ, 2001. –384 с. 3. Рябов С.Г. Політологічна теорія держави: Навч. посібник. К.: Тандем, 1996. 239 с. 4. Цыганков А.П. Современные политические режимы: структура, типология, динамика: Учеб. пособие. М.: Интерпракс, 1995. 295 с. 5. Шаповал В.М. Державний лад країн світу. – К.: Український Центр правничих студій, 1999. – 320 с. 8. Лазоренко О.В., Лазоренко О.О. Політичні режими: нормативний підхід // Генеза. 1996. №1(4). С. 235–244. 6. Hagopian M.N. Regimes, Movements, and Ideologies. A Comparative Introduction to	Підготовка конспекту лекційного заняття та візуалізованої презентації, 2 год.	(індивідуальне завдання-5 балів на семінарському занятті)	Кінець жовтня

тоталітарного режиму.		Political Science. New York: Longman Inc., 1978. 508 p. 7. Russell B. Władza. Nowa analiza społeczna//Przekład z angielskiego M. Kądzelski i R. Gołębiwski. – Warszawa: Książka i Wiedza, 2001. 248 s. 8. The Encyclopedia of Democracy//Editor in chief S.M. Lipset, 1995. 1554 p. 9. Antoszewski A. Reżim polityczny//Studia z teorii polityki. Tom I./Pod red. A. W. Jabłońskiego i L. Sobkowiaka. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1998. S. 89–104. 10. Antoszewski A. System polityczny jako kategoria analizy politologicznej//Studia z teorii polityki. Tom I./Pod red. A. W. Jabłońskiego i L. Sobkowiaka. – Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1998. S. 73–88.			
Тема 9. Політичні партії, громадсько-політичні рухи. План 1. Історія виникнення політичних партій, генетична модель походження політичних партій за М. Дюверже. 2. Політична партія у сучасному розумінні, її місце і роль у політичній системі. 3. Політичні рухи, стадії розвитку політичних	семінарське заняття, 2 год	1. Дюверже М. Политические партии: [пер. с фр.] / М. Дюверже. М.: Академ. проект, 2000. 558 с. 3. Кормич Л. І. Громадські об'єднання та політичні партії сучасної України / Л. І. Кормич, Д. С. Шелест. К.: АВРІО, 2004. 262 с. 4. Політичні партії в Україні: інформ.-довід. вид. / редкол.: М. М. Рябець та ін. К.: Центр. виборча комісія, 2001. С. 11, 15. 5. Поліщук І. О. Політичні партії як суб'єкти виборчого процесу / І. О. Поліщук // Політ. менедж. 2005. № 6. С. 42-49. 6. Поліщук І. О. Інститут політичних партій: історія і сучасність / І. О. Поліщук //	Підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, 2 год.; Підготовка індивідуального завдання	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі), реферат (вибір теми за бажанням кількох студентів – 20 балів за індивідуальне завдання).	Початок листопада

рухів за Є. Вятром. 4.Типи рухів. Умови трансформації політичних рухів у політичні партії. 5.Партійні системи, їх типологізація. 6.Альтернативні і не альтернативні партійні системи.		Персонал. 2010. № 1. С.10-15. 7.Шведа Ю. Р. Теорія політичних партій і партійних систем: навч. посіб. / Ю. Р. Шведа. - Л.: Тріада плюс, 2004. 528 с. 8. Sartori G. Parties and Party Systems. A Framework for Analysis / G. Sartori. - New York: Cambridge University Press, 1976. 257 р.			
Тема 10. Вибори та виборчі системи. План 1. Вибори. Виборчі технології, типи виборів. 2.Виборчі системи. 3.Типи виборчих систем, їх вплив на формування партійної системи. 4.Мажоритарна і плюральна виборчі системи. 5.Риси та різновиди пропорційних виборчих систем.	семінарське заняття, 2 год.	1. Бебик В. М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг: навч.-метод. посіб. / В. Бебик. - К.: МАУП. - 2001. - 216 с. 2. Закон України про вибори народних депутатів України від 17.11.2011 № 4061-VI. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4061-17. — Назва з екрана. 3.Кочубей Л. О. Виборчі технології: політичний аналіз (на прикладі виборів до парламенту сучасної України): моногр. / Л. О. Кочубей. - К.: Юрид. думка, 2006. - 280 с. 5.Поліщук І. О. Маніпуляційні технології у президентській виборчій кампанії 2009-2010 в Україні / І. О. Поліщук // Гілея: зб. наук. пр. - 2010. - Вип. 31. - С. 410-417. 6. Поліщук І. О. Поняття "виборчі технології": основні концептуальні підходи / І. О. Поліщук, О. М. Моторнюк // Вісн. Нац. юрид. акад. ім. Ярослава Мудрого. - Сер.: філос., фі- лос. права, політол., соціол. - 2010. - № 7. - С. 189-200.	Підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, 2 год.; Підготовка індивідуального завдання	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі), реферат(вибір теми за бажанням кількох студентами – 20 балів за індивідуальне завдання).	Середина листопада

		15.Поліщук І. О. Еволюція культури політичних виборів в Україні: моногр. / І. О. Поліщук. - Х.: ХНУ ім. В. Н. Ка-разіна, 2008. - 352 с.			
Тема 11. Політична еліта та лідерство План 1. Питання еліти в історії політичної думки: античність, середньовіччя, новий час. 2.Теорії еліт в період 19-20 ст. : В. Паретто, Г. Моска, Г. Лассуел, Л. Боден, Х. Ортега-і-Гассет. 3.Підходи до визначення поняття еліти в сучасній науці. Політична еліта: в широку і вузькому значенні. 4.Механізми формування еліт, політичних еліт. Місце і роль опозиції і в системі влади. 5.Функції політичної еліти. 6.Специфіка формування політичної	лекція, 2 год.	1. Герасіна Л. М. Ренесанс парадигми елітизму в соці-ополітичних дослідженнях к. XX ст. / Л. М. Герасіна // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: зб. наук. пр. - Х.: Видав. центр ХНУ ім. В. Каразіна, 2000. - С.75-79. 3.Герасіна Л. М. Проблеми дисперсії публічної політичної влади за умов конкуренції еліт / Л. М. Герасіна, О. В. Фролова: матеріали міжнар. наук.-теор. конф. "Влада та суспільство під впливом закону «циркуляції еліт»": XXIII Харк. політолог. читання. - Х.: НЮАУ, НДІ ДБМС, 2010. - С. 14-16. 4.Гладуняк І. В. Феномен політичного лідерства у процесі функціонування механізму політичного управління / І. В. Гладуняк // Держава і право: юрид. і політ. науки. - К.: Ін-т держави і права НАН України, 2007. - Вип. 37. - С. 636-643. 5.Макаренко Л. П. Психологічні засади політичного лідерства / Л. П. Макаренко // Політол. вісн.: зб. наук. пр. - К.: ІНТАС, 2009. - Вип. 42. - С. 125-136. 8.Траверсе О. О. Інституційні зміни та лідерство в українській політиці початку демократичних змін / О. О. Траверсе // Віче.	Підготовка конспекту лекційного заняття, 2 год. Проаналізувати теорії політичних еліт Г. Моски та В. Парето.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б. (усім студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).	Листопад

еліти в тоталітарному, авторитарному і демократичному режимах. 7. Питання формування політичної еліти в Україні.		- 2007. - № 18 (спецвипуск). - С. 25-27.			
Тема 12. Парламент: структурно-функціональний аналіз План 1.Парламент: сутність поняття, характерні ознаки. 2.Сучасний парламентаризм. 3. Функції парламенту. 4. Особливості функціонування парламентів, залежно від типу політичного режиму. 5.Верховна Рада України	семінарське заняття, 4 год.	1. Барабаш Ю.Г Парламентаризм в системі демократичних цінностей сучасного суспільства / Ю. Г. Барабаш // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. - 2004. - № 4. - С. 47-51. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2004_4_8 2. Георгіца А. 3. Сучасний парламентаризм: проблеми теорії і практики / А.3. Георгіца. — Чернівці, 1998. — 484 с. 3. Денисов В. Методологія сучасного парламентаризму / В.Денисов // Генеза. — 1998. — № 1-2. — С. 180-187. 4. Мироненко Є. Політологічний аналіз теорії дослідження парламентаризму: умови розвитку в сучасній Україні / Є. Мироненко // Персонал. - 2007. - № 6. 5. Політична енциклопедія. / Редкол.: Ю.Левенець (голова), 6. Ю.Шаповал (заст.голови) та ін.. - К.: Парламентське вид-во, 2011.-808 с. 7. Політологічний енциклопедичний словник / Упоряд.: В. П. Горба-тенко; За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка.-К.: Генеза,	Підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, 2 год.; Підготовка індивідуального завдання	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі), реферат(вибір теми за бажанням кількох студентами — 20 балів за індивідуальне завдання).	Кінець листопада

		2004. 8. Словська І. Є. Парламентаризм: поняття та ознаки / І. Є. Словська // Право і суспільство. - 2011. - № 2. - С. 78-82. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2011_2_17 9. Шаповал В., Феномен парламенту. Спроба наукового тлумачення дефініції / В.Шаповал, Журавльова Г. // Віче. - 2000. - №2. - С.12-17. 10. Шемшученко Ю. С. Теоретичні засади розвитку українського парламентаризму / Ю.С.Шемшученко // Право України. - 1998. - № 1. 11. Шварцева М.І. Становлення та розвиток Європейського парламентаризму / М. І. Шварцева // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2013. - № 26. - С. 601-606. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_26_82 12. Яровой Т., Гулевата Н. Парламентаризм як засіб розвитку демократії//Віче.- 2010. -№10. - Режим доступу: http://www.viche.info/journal/2018/			
Тема 13. Політичний процес. План 1.Сутність політичного процесу. 2.Стадії політичного процесу.	семінарське заняття, 2 год	1. Бебик В.М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. - К., 2001. С. 153-158. 2. Горбатенко В. Стратегія модернізації суспільства. Україна і світ на зламі тисячоліть. - К., 1999. 3. Кресіна І.О. Українська національна	Підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації, 2 год..	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі)	Початок грудня

3.Типологія політичного процесу. 4.Політична діяльність і політична поведінка. 5.Основні види політичних процесів		свідомість і сучасні політичні процеси (етнополітологічний аналіз). К., 1998. 4. Основи політології: Навч. посібник / Кер. авт. кол. Ф.М. Кирилюк. К., 1995. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / Редкол. Ф.М. Рудич (голова) та ін. К, 1998. Розд. 3. Політичний процес // Політологічна енциклопедія : навч. посібник : у 9 т. / А. О. Карасевич, Л. С. Шачковська. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. Т. 5 : О, П. С. 434-438. 710 с.			
Тема 14. Ідеологічні засади сучасних політичних процесів План 1. Сутність поняття ідеологія. Основні концептуальні ідеологічні засади сучасних політичних процесів. 2.Лібералізм.Неолібералізм 3. Ідеологія нео консерватизму, сутнісний аналіз. Неоконсерватизм. 4. Націоналізм. 5.Сучасні радикальні ідеології неокомунізму, неофашизму.	лекція, 2 год	1. Донцов Д. Націоналізм. Дрогобич, 1992. 2. Метельова Т. Лібералізм чи націонал-демократизм? // Побудова держави. – 1995. - №12. 2. Томенко М. Штрихи до історії ліберальної ідеї в Україні // Політична думка. – 1997. - №7. 3. Сирота Н. М. Современные политические идеологии. – Спб., 1995.	Підготовка конспекту лекційного заняття, 2 год. Проаналізувати ідеологію клерикалізму	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі)	Середина грудня

6. Новітні західні соціально-політичні ідеї: а) концепції інформаційного суспільства; б) фемінізм. 7. Сучасні соціально-політичні доктрини католицизму, православ'я та ісламу.					
---	--	--	--	--	--

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Курс “ Політичні інститути і процеси ” завершується заліком. Впродовж семестру передбачено 4 форми контролю за навчанням студентів: 1) поточний контроль; 2) контрольна робота; 3) написання реферативної роботи; 4) тест. Завершується курс заліком. Максимальна кількість балів, яку можуть одержати студенти під час виконання різних видів робіт становить:				
	Поточний контроль	Тест	Контрольна робота	Реферативна робота	
	30 балів	10 балів	40 балів	20 балів	100 балів
	Поточний контроль знань				

Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Самостійна робота студента на лекції повинна полягати в тому, що, стежачи за логікою їх викладу, він вчиться усвідомлювати основні положення науки, яку вивчає, самостійно виділяти і засвоювати головне.

Значне місце в самостійній роботі студента повинні займати підготовка і активна участь в проведенні семінарських занять. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за роботу на семінарських заняттях становить 30 балів. Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. Робота кожного студента на семінарських заняттях може бути оцінена від 1 до 5 балів.

Контрольна робота

Впродовж роботи над вивченням курсу передбачено проведення 1 контрольної роботи, з яку студент може одержати максимально 20 балів (4 питання – по 10 балів кожне). Написання контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки при заліку.

Індивідуальна робота студентів

Вивчення курсу здійснюється, крім лекційних та семінарських занять, у таких формах самостійної роботи студентів:

- самостійна робота з політологічною літературою, конспектування першоджерел;
- підготовка реферативних повідомлень згідно тем, які включені до вивчення курсом та їх захист;
- розв'язування тестів;
- складання словника, порівняльних таблиць та схем;

Індивідуальна робота студентів оцінюється максимально 20 балів

Самостійна робота студента має на меті закріпити і поглибити набуті студентом знання і вміння у процесі вивчення дисципліни.

Відповідно до нормативних документів та Положення (п.4.6.) залік виставляється автоматично, якщо у студента денної форми навчання за результатами додавання підсумкового

	балу за семінарські (практичні) заняття (максимально 30 балів), балу за контрольну роботу (максимально 40 балів) і балу за індивідуальну роботу (максимально 20 балів), балу за тест (максимально 10 балів), було набрано мінімум 50 балів. Відповідно ті з студентів, хто не набрав мінімуму балів зобов'язані здати залік, який оцінюється максимально у 100 балів (п. 5.2.6. Положення). Залікові білети розробляються та затверджуються у встановленому порядку і включають завдання з встановленими максимальними за них балами (у сумі 100 балів). Підсумковий контроль – залік (грудень 2020 р.):
Вимоги до письмової роботи	Індивідуальні завдання Крім теоретичних знань студент повинен вміти застосовувати отримані знання у наукових дослідженнях фундаментального та прикладного характеру з використанням сучасних інформаційних технологій. Загальні вимоги: • чіткість та логічна послідовність викладення матеріалу; • переконливість аргументації; • стислість і точність формулювань, які виключають можливість неоднозначного тлумачення; • конкретність викладення результатів дослідження; • обґрунтованість рекомендацій та пропозицій. У рефераті повинні бути відображеними: • актуальність тематики та відповідність до сучасного стану науки, техніки і питань виробництва; • обґрунтування вибраного напрямлення досліджень, методів розв'язку задачі та їх порівняльні оцінки; • аналіз та узагальнення існуючих результатів; • розробка загальної методики проведення досліджень; • характер і зміст виконаних теоретичних досліджень та розрахунків, методи досліджень; • обґрунтування необхідності проведення експериментальних досліджень, принцип дії розроблених програм, характеристики цих програм, оцінка похибок розрахунків, отримані експериментальні дані; • оцінка повноти розв'язку поставленої задачі; • оцінка достовірності отриманих результатів, їх порівняння з аналогічними результатами; • наукова та практична цінність виконаної роботи.
Семінарські заняття	Тема 1. Влада. Політична влада. (4 год.) Тема 2. Політична система суспільства. (2 год.)

	Тема 3. Політичні партії, громадсько-політичні рухи. (2 год.)
	Тема 4. Вибори та виборчі системи. (2 год.).
	Тема 5. Парламент: структурно-функціональний аналіз. (4 год.).
	Тема 6. Політичний процес. (2 год.)
Умови допуску до підсумкового контролю	Належне виконання: 1) змісту питань планів семінарських занять (лютий – початок червня 2020 р.). Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей на семінарські питання. Візуалізована презентація на семінарське питання не повинна перевищувати 20 слайдів. Однак слід пам'ятати, що візуалізована презентація тільки доповнює підготовлену основну відповідь студента (-ки). 2) складання тестів, написання контрольної роботи та виконання індивідуальної роботи протягом березня – початку червня 2020 р. Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю заліку на початку червня 2020 р. за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 50 і більше балів.
8. Політика курсу	
Політика курсу «Політичні інститути і процеси» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнень на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 14.00 год. – 15.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентів (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.	
9. Рекомендована література	
Основна: 1. Конституція (Основний Закон) України. К., 1996. 2. Закон України про вибори народних депутатів України від 17.11.2011 № 4061-VI. Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua /laws/show/4061-17. 3. Дробінка І. Г. Політологія : навч. посіб. / І. Г. Дробінка, Т. М. Кришталь, Ю. В. Підгорецький. К. : Центр учбової літератури, 2007. 292 с. 6. Погорілий Д. Є. Політологія: 100 питань — 100 відповідей : навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / Погорілий Д. Є. К. : ІНКООС, 2008. 232 с. 7. Політологія: історія та методологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Ф.М.Кирилюка. - К.: Здоров'я, 2000. С.290-309. 8. Політологія : підручник / за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка ; видання 3-є, перероблене, доповнене. К. : Академія, 2010. 568 с. 9. Політологія : навч. посібник / за ред. М. П. Гетьманчук. К. : Знання, 2011. 415 с.	

10. Політологічний енциклопедичний словник / Упор. В. П. Горбатенко ; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. 2-ге вид., доп. і перероб. К. : Генеза, 2004. 736 с.
11. Політична енциклопедія / ред. кол. Ю. Левенець і Ю. Шаповал. К. : Парламентське вид-во, 2011. 808 с.
12. Політологія для вчителя : навч. посібн. для студентів пед. ВНЗ / за заг. ред. К. О. Ващенко, В. О. Корнієнка. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. 406 с.
13. Прикладна політологія : навч. посіб. / За ред. В. П. Горбатенка. К. : ВЦ «Академія», 2008. 472 с.
14. Рудич Ф. М. Політологія : підручник / Рудич Ф. М. К. : Либідь, 2009. 480 с.
15. Рутар С. Політологія : навч. посіб. для студентів денної та заочної форм навчання / Рутар С., Прокіп А., Кендус О. Львів : ЛКА, 2010. 152 с.
16. Шляхтун П. П. Політологія: теорія та історія політичної науки / П. П. Шляхтун. К. : Центр уч. літ-ри, 2010. 500 с.
17. Піча В. М., Політологія: навч. посібн. / В. М. Піча, Н. М. Хома. К.Л., 2010. 318 с.
18. Політологія / за ред. Й. З. Дзюбка, Х. М. Левківського К. : Вища школа, 2011. 326 с.
19. Політологія: Наука про політику / за ред. В. Г. Кременя К.Х.: Єдинокор, 2011. 238 с.
20. Пахарев А.Д. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні. Навчальний посібник. – К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 182 с.
21. Дюверже, М. Политические институты и конституционное право // Антология мировой политической мысли. М., 1997. Т. 2.
22. Михельс, Р. Социология политической партии в условиях демократии // Антология мировой политической мысли. М., 1997. Т. 2.5.
23. Політологія: підручник. Автори: Розенфельд Ю.М., Герасіна Л.М., Осипова Н.П. [2001 | Видавець: Харків: Право
|http://www.biglib.com/book/74_Politologiya/7381_2Syntist_politichnoi_ideologii_ta_ii_riznovidi
24. Russell B. Władza. Nowa analiza społeczna//Przekład z angielskiego M.Kądzelski i R. Gołębiewski. – Warszawa: Książka i Wiedza, 2001. 248 s.
25. The Encyclopedia of Democracy//Editor in chief S.M. Lipset, 1995. 1554 p.
26. Antoszewski A. Reżim polityczny//Studia z teorii polityki. Tom I./Pod red. A. W. Jabłońskiego i L. Sobkowiaka. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1998. S. 89–104.
27. Antoszewski A. System polityczny jako kategoria analizy politologicznej//Studia z teorii polityki. Tom I./Pod red. A. W. Jabłońskiego i L. Sobkowiaka. –Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1998. S. 73–88.

Додаткова:

1. Політична наука: історія дисципліни / Г. Алмонд // Поліс. 2010. № 6. С. 32-40.
2. Андресюк Б. П. На шляху до громадянського суспільства.
3. Б. П. Андресюк. К., Вища школа, 2000. 282 с.
4. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика / В. М. Бебик. К., Вища школа, 2000. 442 с.
5. Дегтярьов А. А. Політика як сфера суспільного життя / А. А. Дегтярьов // Соціально-політичний журнал. 2007. № 2. С.24 – 30.
6. Загальна й прикладна політологія : навч. посібн. / під загальною редакцією В. І. Жукова, Б. І. Краснова. М. : МГСУ. изд. "Союз", 2011. 992 с. 7.
7. Багатопартійна Українська держава на початку ХХ ст. Програмні документи перших українських політичних партій. К., 1992.
8. Бандера С. Перспективи української революції. Мюнхен, 1978.

9. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: навч. посіб. / А. О. Білоус. - К.: АМУПП, 2000. - 200 с.
10. Вивід прав України. Збірник документів і матеріалів. Львів, 1991.
11. Гелей С.Д. Консервативна течія в політичній думці України XIX ст. - Львів. 1996.
12. Гелей С.Д. Українська консервативна політологічна думка першої половини XX ст.- Львів. 1998.
13. Гоббс Т. Левиафан, або Матерія, форма і влада держави церковного і цивільного / Т. Гоббс // Избранные произведения. В 2 т. М. : Мысль, 1964. Т. 2. 731 с.
14. Горлач М. І. Політологія : наука про політику / М. І. Горлач, ВГ. Кремень. К. : Центр учбової літератури, 2009. 840 с.
15. Донцов Д. Націоналізм. Дрогобич, 1992.
16. Дюверже М. Политические партии: [пер. с фр.] / М. Дюверже. - М.: Академ. проект, 2000. - 558 с.
17. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі Опору 1960-1980 років. К., 1995.
18. Кочубей Л. О. Виборчі технології: політичний аналіз (на прикладі виборів до парламенту сучасної України): моногр. / Л. О. Кочубей. - К.: Юрид. думка, 2006. - 280 с.
19. Кравченко Ю., Чечель В. Легітимність політичної влади й можливість її досягнення // Політологічні читання. 1993. №2.
20. Кухта Б.Л. З історії української політичної думки. К., 1994.
21. Липинський В. Листи до братів-хліборобів: Про ідею і організацію українського монархізму // Філософська і соціологічна думка. 1991. №10.
22. Макаренко Л. П. Психологічні засади політичного лідерства / Л. П. Макаренко // Політол. вісн.: зб. наук. пр. К.: ІНТАС, 2009. - Вип. 42. - С. 125-136.
23. Мартинюк Р.С. Реалізація принципу поділу влади в сучасній Україні: політико- правовий аналіз. - Острог: Видавництво Національного ун-ту "Острозька академія", 2007. - 352с.
24. Михельс Р. Демократическая аристократия и аристократическая демократия // Социс. - 2000. - №1. Монтескьє Ш. Л. О духе законов / Монтескьє Ш. Л. М. : Мысль, 1999. 672 с.
25. Морарь М. В. Сучасна українська політична думка про лідерство (політологічний аспект) / М. В. Морарь // Удосконалення навч.-вихов. процесу в вищ. навч. закл. / відп. за вип. О. В. Бойко. Мелітополь, 2009. Вип. 13. С. 215-218.
26. Sartori G. Parties and Party Systems. A Framework for Analysis / G. Sartori. - New York: Cambridge University Press, 1976. 257 p.

Інформаційні ресурси:

1. Журнал "Foreign Policy in Focus" - <http://www.fpif.org/>
2. Журнал "Global Issues" - <http://www.globalissues.org/>
3. Журнал "Foreign Affairs" - <http://www.foreignaffairs.org/>
4. Журнал "Foreign Policy" - <http://www.foreignpolicy.com>
5. «Діалог.UA» - інформаційний ресурс, що орієнтований на суспільний діалог з проблем стратегії розвитку України, стимулюванні дискусій, які б допомогли віднайти шляхи до встановлення соціально-політичного консенсусу щодо образу майбутнього країни, її місця та місії у світі. <http://dialogs.org.ua/ua/>

Викладач

Міщук М.Б.